

Θεολογικά Χρονικά

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΙΣΡΑΗΛ

Στὸ διάστημα 3 ἕως 5 Ἰανουαρίου διοργανώθηκε διεθνὲς συνέδριο ἀπὸ τὸ Τμήμα τῆς Βίβλου, τῆς Ἀρχαιολογίας καὶ τῶν Σπουδῶν γιὰ τὴν Ἑγγὺς Ἀνατολή τοῦ Πανεπιστημίου Ben-Gurion (Negev) πρὸς τιμὴν τῆς καθηγήτριας τῆς Βίβλου Ziri Talshir με ἀφορμὴ τὰ 65α γενέθλιά της. Ὁ τίτλος τοῦ συνεδρίου ἦταν «From Author to Copyist: Composition, Redaction and Transmission of the Hebrew Bible» καὶ οἱ προσκεκλημένοι ὁμιλητὲς πραγματεύθηκαν ζητήματα σύνταξης τῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, κριτικῆς τοῦ μασωριτικοῦ κειμένου καὶ τῆς μετάφρασης τῶν Ο΄, καθὼς καὶ σύνταξης τοῦ κανόνα.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΙΤΑΛΙΑ

Στὶς 16 τοῦ τρέχοντος μηνὸς πραγματοποιήθηκε Διεθνὲς Συνέδριο ἀπὸ τὸ Τμήμα Ἅγιος Θωμᾶς Ἀκινάτης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Ἁγίας Ἐδρας τῆς Νοτίου Ἰταλίας, με θέμα «... Ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην...: Ὁ διάλογος μεταξὺ Καθολικῶν καὶ Ὁρθοδόξων καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ Παναγιώτατου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στὰ 20 χρόνια της Πατριαρχίας του». Τὸ συνέδριο διοργανώθηκε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἁγίας Ἐδρας γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἐνότητας τῶν χριστιανῶν. Ἐλαβαν μέρος μεταξὺ ἄλλων ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Caserta Pietro Farina, ὁ

ἀρχιμ. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μακάριος Γρινιεζάκης, ὁ Βασίλειος Κουκουσᾶς, ὁ Γρηγόριος Λιάντας κ.ἄ. Στὸ συνέδριο ἀναγνώστηκε μῆνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, ἐνῶ μεταξὺ τῶν προσκεκλημένων ἦταν πολλοὶ ἐκπρόσωποι ἀπὸ τὶς χριστιανικὲς Ἐκκλησίες τῆς Ἰταλίας, ἀπὸ πανεπιστημιακὰ ἰδρύματα τῆς Ἰταλίας καὶ ἄλλων χωρῶν κ.ἄ.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΑΘΗΝΑ

Στὶς 20 Ἰανουαρίου ἔλαβε χώρα στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἡμερίδα με θέμα «Ἡ Ἐκκλησία στὰ Ἴονια νησιά», ἡ ὁποία διοργανώθηκε ἀπὸ τὸν Ἱστορικὸ Τομέα τοῦ Τμήματος Θεολογίας, με συντονίστρια τὴν Λέκτορα Δέσποινα Μιχάλαγα. Τὴν ἐκδήλωση χαιρέτισαν οἱ Καθηγητὲς τοῦ ἰδίου Τμήματος Μάριος Μπέγζος, Κοσμήτορας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Βελουδία Σιδέρη-Παπαδοπούλου, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Θεολογίας τῆς Σχολῆς καὶ π. Γρηγόριος Παπαθωμᾶς, διευθυντῆς τοῦ Ἱστορικοῦ Τομέα. Ὁμιλητὲς ἦταν ἡ Καθηγήτρια τοῦ Τμήματος Ἱστορίας καὶ Ἀρχαιολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ἀναστασία Παπαδία-Λάλα, ὁ Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Τμήματος Νομικῆς τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης Κωνσταντῖνος Πιτσάκης, οἱ ἱστο-

ρικοί Κωνσταντίνος Τσιγκάκης, έρευνήτης του Ίνστιτούτου Βυζαντινών Έρευνών του Έθνικου Ίδρύματος Έρευνών, Άλέξης Μάλλιαρης, διδάσκων του Έλληνικου Άνοιχτού Πανεπιστημίου, Στέφανος Βούλγαρης, έρευνήτης και συγγραφέας, και ή άρχαιολόγος Αίκατερίνη Δελλαπόρτα, Έφορος Βυζαντινών Άρχαιοτήτων.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΒΟΛΟΣ

Στις 21 του μηνός διοργανώθηκε από την Άκαδημία Θεολογικών Σπουδών της Μητροπόλης Δημητριάδος και τον Σύνδεσμο Νέων της οικείας Μητροπόλης ήμερίδα με θέμα «Τò ζήτημα της γλώσσας στη λατρεία». Όμιλητές ήταν ό Κωνσταντίνος Χολέβας («Δέν χρειάζομαστε μετάφραση αλλά κατήχηση»), ό Μητροπολίτης Σισανίου και Σιατίστης Παύλος («Τò ζήτημα της γλώσσας στη λατρεία και ή ποιμαντική του διάσταση»), ό Σταύρος Ζουμπουλάκης («Είναι άπαραίτητο νά κατανοούμε τη γλώσσα της λατρείας;») και ό Φώτης Σχοινάς («Λειτουργική γλώσσα: άξια και παράδοση»).

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΠΡΑΓΑ

Άπό τις 3 έως τις 5 του τρέχοντος μήνα πραγματοποιήθηκε στην Πράγα της Τσεχίας Διεθνές Έπιστημονικό Σεμινάριο Διδακτορικών και Μετα-διδακτορικών έρευνητών με κεντρικό θέμα: «Η παρουσία και ή άπουσία όρθόδοξου θεολογικού προβληματισμού για τις σύγχρονες ιδεολογίες και ή οικουμενική σημασία του». Τò σεμινάριο διοργανώθηκε από την Προτεσταντική Θεολογική Σχολή του Charles University (PT) της Πράγας, με την συνεργασία του International Baptist Theological Seminary (IBTS) και του Jabok College. Τò συνέδριο αυτό άποτελεί μέρος ενός ευρύτερου

έρευνητικού προγράμματος με θέμα «Συμβολική διαμεσολάβηση της Όλότητας στην Δυτική Όρθοδοξία», τò όποιο χρηματοδοτείται από την τσεχική κυβέρνηση. Κεντρική επίδιωξη του συνεδρίου ύπήρξε ή μελέτη των έπιπτώσεων από την έμμεση ή άμεση συνάντηση της όρθόδοξης θεολογίας του 20ού αιώνα, στο πέραςμα από τη νεωτερικότητα στη μετα-νεωτερικότητα, με τὰ κυρίαρχα ιδεολογικά ρεύματα του ίδιου αιώνα, όπως ό έθνικισμός και ό κομμουνισμός. Εισηγητές ήταν ό Π. Καλαϊτζίδης («Orthodox Church and Post-modernity. The Conditions, the Context and the Problems of an Encounter»), ό Ν. Άσπρούλης («Is the dialogue between Orthodox theology and Post-modernity possible? The Case of the Russian and Neopatristic Schools»), ή Δρ. Ivana Noble («Presence and Absence of the Orthodox Theological Reflection of Modern Ideologies and its Ecumenical Impact»), ό Davor Dzalto («The Culture of Nationalism and the Culture of Love: A social-political aspect of Orthodox Christianity») και ό Δρ. Parush Parushev («Religious Aspects of the Journey from the Slavophil Movement to the Panslavic Ethnophilism»). Άξίζει νά σημειωθεί ότι στη διάρκεια της πρώτης μέρας προβλήθηκε ή γνωστή ταινία του Charlie Chaplin «Modern Times», και έπακουλόυθησε σχετική συζήτηση για όψεις της νεωτερικότητας που άποτυπώνονται στην ταινία, ενώ τò άπόγευμα της δεύτερης μέρας έλαβε χώρα επίσκεψη στο Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης της πόλης, στόν Όρθόδοξο καθεδρικό ναό, στο όρθόδοξο παρεκκλήσιο και στο ρωσικό τμήμα του κοιμητηρίου της Πράγας, καθώς και στα μέρη που έζησαν όι Ρώσοι έμικροέδες φιλόσοφοι και θεολόγοι (π.χ.

N. Berdyaev, G. Florovsky, N. Lossky, κ.ἄ) κατά την διάρκεια της παραμονής τους στην Πράγα, στις αρχές του 20ού αιώνα, μετά την έξορά τους από το κομμουνιστικό καθεστώς στη Ρωσία.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΒΟΛΟΣ

Ἡ Μητρόπολη Δημητριάδος διοργάνωσε στις 4 τοῦ μηνὸς ἡμερίδα μὲ γενικὸ τίτλο «Ἡ κρίση παραβιάζει τὴν πόρτα τῆς ψυχῆς μας. Πῶς θὰ τὴν ἀντιμετωπίσουμε;» Εἶναι μία ἀπὸ τὶς λίγες φορὲς ποὺ πραγματοποιεῖται διάλογος μεταξὺ ἐκπροσώπων τῆς θεολογίας καὶ τῆς ψυχολογίας σὲ κρίσιμα ζητήματα τῆς καθημερινότητας. Ὁμιλητὲς ἦταν ἡ Ἀσημίνα Κοντοστεργίου, ὁ Γιώργος Κλεφταρᾶς («Ἡ σημασία τῆς Στάσης/Φιλοσοφίας ζωῆς στὴ νοηματοδότηση καὶ ἀντιμετώπιση προσωπικῶν κρίσεων»), ὁ π. Ἀθανάσιος Παραβάντζος («Ὑπαρξιακὸ σχόλιο πάνω σὲ μία ὁμιλία τοῦ Steve Jobs γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὶς ἀπώλειές της»), ὁ π. Βασίλειος Θεομὸς («Ψυχολογικὲς ἐπιστῆμες ἀπὸ τὴ μία, Θεολογία καὶ πίστη ἀπὸ τὴν ἄλλη: πῶς θὰ συννενοηθοῦν μεταξὺ τους;»), ὁ Ἀλέξης Λάμπας («Ψυχῆς Δρόμοι: μία ματιὰ στὴ ζωντανὴ γέφυρα ἐπικοινωνίας εἰδικῶν ψυχικῆς ὑγείας καὶ πνευματικῶν μὲ κέντρο τὸν καθημερινὸ ἀνθρώπινο πόνο»).

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Στις 3-5 τοῦ μηνὸς διοργανώθηκε ἀπὸ τὸν Δῆμο Θεσσαλονίκης, τὴν τοπικὴ Φιλόπρωχο Ἀδελφότητα Ἀνδρῶν καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου συνέδριο μὲ θέμα «Ἰωακείμ ὁ Γ΄, ὁ Μεγαλοπρεπής. Ὁ ἀπὸ Θεσσαλονίκης Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἡ ἐποχὴ του». Σκοπὸς τοῦ συνεδρίου ἦταν νὰ τιμηθεῖ καὶ νὰ παρουσιάσει τὴν μεγάλη ἐκκλη-

σιαστικὴ προσωπικότητά του ἀπὸ Θεσσαλονίκης Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ΄, μὲ ἀφορμὴ τὰ 100 χρόνια ἀπὸ τὴν κοίμησή του. Μεταξὺ τῶν εἰσηγητῶν ὑπῆρξαν ὁ Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου Ἀνδρέας Νανάκης, ὁ Ἀπόστολος Γλαβίνας, ὁ Αἰμίλιος Ταχιάος, ὁ Ἀθανάσιος Καραθανάσης κ.ἄ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΠΑΡΙΣΙ

Ἀπὸ τὶς 9 ἕως τὶς 11 Φεβρουαρίου 2012 τὸ Ἰνστιτοῦτο Ὁρθόδοξης Θεολογίας Ἅγιος Σέργιος στὸ Παρίσι διοργάνωσε διεθνὲς συνέδριο προκειμένου νὰ τιμήσει τὴν 20ῆ ἐπέτειο ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννη Μέγιεντορφ (1926-1992), ἑνὸς ἀπὸ τοὺς πιὸ σημαντικοὺς ὀρθόδοξους θεολόγους τοῦ προηγούμενου αἰώνα. Τὸ Ἰνστιτοῦτο Ἅγιος Σέργιος θέλησε μὲ αὐτὴν τὴν ἐκδήλωση νὰ ἀποτίσει φόρο τιμῆς στὸν παλιὸ του σπουδαστὴ καὶ καθηγητὴ, δίνοντας τὴν εὐκαιρία νὰ παρουσιαστοῦν ἀνακοινώσεις καὶ εἰσηγήσεις ποὺ ἀναφέρονταν σὲ ὅλες τὶς πτυχὲς τοῦ ἔργου του (Χριστολογία, Ἐκκλησιολογία, παλαμικὲς σπουδές, Βυζαντινὴ θεολογία, Βυζαντινὴ ἱστορία, Βυζάντιο καὶ σλαβικὸς κόσμος, διαχριστιανικὸς διάλογος, διάλογος Ἐκκλησίας καὶ σύγχρονου κόσμου, κ.ἄ.). Στὸ συνέδριο αὐτὸ ἔλαβαν μέρος μὲ εἰσηγήσεις τους στὰ γαλλικὰ ἢ στὰ ἀγγλικὰ κορυφαῖοι ὀρθόδοξοι θεολόγοι ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο, καθὼς καὶ θεολόγοι καὶ ἱστορικοὶ ἀπὸ ἄλλες χριστιανικὲς παραδόσεις (Μητροπολίτης Διοκλείας Κάλλιστος Ware, π. Andrew Louth, π. Nicolas Lossky, π. Boris Bobrinskoy, π. Νικόλαος Λουδοβίκος, Paul Meyendorff, Michel Stavrou, Joost van Rossum, Andre Lossky, Jean-François Colosimo, Sergej Horuzhy, Ivana Noble, Marie-Hélène Congourdeau, Παντελῆς Κα-

λαϊτζίδης κ.ά.). Κορύφωση αὐτοῦ τοῦ τριημέρου ἀποτελέσκει ἡ πανηγυρική συνεδρίαση τοῦ Ἰνστιτούτου, κατὰ τὴν ὁποία ἀνακηρύχθηκε σὲ ἐπίτιμο διδάκτορα τοῦ Ἁγίου Σεργίου ὁ Μητροπολίτης Μαυροβουνίου Ἀμφιλόχιος (Ράντοβιτς), Δρ. τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βελγικῆς Βελγίου, σημαίνουσα προσωπικότητα τῆς Ὁρθόδοξης Σερβικῆς Ἐκκλησίας.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΚΥΠΡΟΣ

Στις 9-12 τοῦ μηνὸς διοργανώθηκε ἀπὸ τὴν Μητρόπολη Κωνσταντίας καὶ Ἀμμοχώστου διεθνὲς συνέδριο Κυπριακῆς Ἀγιολογίας, στὸ πλαίσιο τοῦ προγράμματος τῆς πολιτιστικῆς Ἀκαδημίας «Ἅγιος Ἐπιφάνιος». Στὸ συνέδριο ἔλαβαν μέρος περισσότεροι ἀπὸ τριάντα καθηγητὲς καὶ εἰδικοί ἐπιστήμονες ἀπὸ τὴν Κύπρο, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἰταλία, τὴν Γερμανία καὶ ἄλλες χώρες. Στὸ πλαίσιο τοῦ συνεδρίου ἐγκαινιάστηκε καὶ εἰδικὴ ἔκθεση εἰκόνων Κυπρίων Ἁγίων.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012: PRINCETON, Η.Π.Α.

Ἡ Fr. Georges Florovsky Orthodox Theological Society διοργάνωσε στὶς 10-11 τοῦ μηνὸς τὸ δεύτερο στὴ σειρά ἐτήσιο διεθνὲς συνέδριο πρὸς τιμὴν τοῦ π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ, μὲ θέμα «The Body of the Living Christ: The Patristic Doctrine of the Church». Στὸ συνέδριο ἔλαβαν μέρος μεταξὺ ἄλλων μὲ εἰσηγήσεις ὁ π. John Behr, π. Joseph Lienhard, π. Calinic Berger, Matthew Baker (ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τίς βασικὲς θέσεις τῆς ἐκκλησιολογίας τοῦ π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ), κ.ά.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΑΘΗΝΑ

Τὸ Ἰδρυμα Ποιμαντικῆς Ἐπιμορφώσεως τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν διοργάνωσε στὶς 15 τοῦ μηνὸς στὸ Διορθό-

δοξο Κέντρο τῆς Ἱ. Μ. Πεντέλης, τὴν τρίτη κατὰ σειρά ἡμερίδα μὲ θέμα «Ἐξομολόγηση καὶ Ψυχικὴ ὑγεία». Εἰσηγητὲς ἦταν ὁ π. Ἀντώνιος Πινακούλας («Ἡ ἐνοχὴ στὴν ἐξομολόγηση») καὶ ὁ π. Ἀδαμάντιος Αὐγουστίδης («Ἐξομολόγηση καὶ ψυχικὲς διαταραχές»).

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Στις 22-25 τοῦ μηνὸς πραγματοποιήθηκε στὴν Ἀνώτατὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἀκαδημία Θεσσαλονίκης Διεθνὴς Συνδιάσκεψη γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιολογία μὲ κεντρικὸ θέμα «Ἐκκλησία καὶ Ἔθνος». Στὴ συνδιάσκεψη ἔλαβαν μέρος ὀρθόδοξοι θεολόγοι ἀπὸ πολλὲς εὐρωπαϊκὲς χώρες καὶ τίς Η.Π.Α., ὅπως, μεταξὺ ἄλλων, ὁ Μητροπολίτης Διοκλείας Κάλλιστος Ware, ὁ π. Andrew Louth, ὁ Norman Russel, ὁ π. Kirill Hovogun, ὁ π. Νικόλαος Λουδοβίκος, ἡ Elisabeth Diamantopoulou, κ.ά.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Ὁ Παγκρήτιος Σύνδεσμος Θεολόγων πραγματοποιοῦσε στὶς 25 τοῦ μηνὸς παγκρήτια θεολογικὴ ἡμερίδα μὲ κεντρικὸ θέμα «Τὸ νέο πιλοτικὸ Πρόγραμμα Σπουδῶν στὰ Θρησκευτικὰ Δημοτικῶν καὶ Γυμνασίου». Τὴν κεντρικὴ εἰσηγήση τῆς ἡμερίδας παρουσίασε ὁ Σταῦρος Παγκάζογλου, Σύμβουλος τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου μὲ θέμα «Βασικὲς ἀρχές, προσανατολισμοὶ καὶ καινοτομίες τοῦ νέου Προγράμματος Σπουδῶν στὰ Θρησκευτικὰ». Ὁ δεύτερος ὁμιλητής, ὁ Σχολικὸς Σύμβουλος Θεολόγων Κρήτης Γεώργιος Στριλιγκᾶς ἀνέπτυξε τὸ θέμα «Ἡ διδασκαλία στὰ Θρησκευτικὰ μὲ βάση τὸ νέο Πρόγραμμα Σπουδῶν». Στὴν ἐκδήλωση παραβρέθηκε καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Εἰρηναῖος.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ἡ Ἐπιτροπὴ Φύλου καὶ Ἰσότητας τοῦ Α.Π.Θ. διοργάνωσε τὴν 1η Μαρτίου ἐκδήλωση μὲ τὸν τίτλο «Σπουδὲς Φύλου καὶ Παλαιὰ Διαθήκη» στὴν Αἴθουσα Συνεδριάσεων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ. Προσκεκλημένοι ἦταν ἡ καθηγήτρια τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Marburg Christa M. Maier καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ. Μ. Κωνσταντίνου. Τὴν ἐκδήλωση συντόνισε ἡ λέκτορας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ Α.Π.Θ. Εὐαγγελία Δάφνη.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: ΒΟΛΟΣ - ΑΘΗΝΑ

Ἡ Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν τῆς Μητροπόλεως Δημητριάδος διοργάνωσε δύο διαλέξεις καὶ ἓνα εἰδικὸ πατρολογικὸ σεμινάριο μὲ ἐπίκεντρο τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ, μὲ ἀφορμὴ τὴν παρουσίαν στὴν Ἐλλάδα τοῦ γνωστοῦ πατρολόγου Norman Russell. Τὸ θέμα τῶν διαλέξεων (Βόλος, 1 Μαρτίου, καὶ Ἀθήνα, 5 Μαρτίου) ἦταν «Γιατὶ ἡ Ὁρθόδοξη διδασκαλία γιὰ τὴ θέωση γοητεύει τοὺς δυτικὸς χριστιανούς;». Ἐπειτα ἀπὸ μίαν ἱστορικὴ ἐπισκόπηση τοῦ τρόπου πὺν θεωρεῖται ἡ θέωση στὴν πατερικὴ σκέψη (Κλήμης Ἀλεξανδρείας, Γρηγόριος Θεολόγος, Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης, Νηπιτικοὶ Πατέρες, καὶ ἰδιαίτερα ὁ ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς), ὁ ὁμιλητὴς παρουσίασε στὴ συνέχεια τὴν κατὰ βάση θετικὴ, ἂν καὶ ὄχι χωρὶς ἐπιφυλάξεις, ἀντίδραση τῆς σύγχρονης δυτικῆς θεολογικῆς σκέψης καὶ παράδοσης ἀπέναντι στὴ θέωση. Καὶ στίς δύο διαλέξεις, παρουσία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας ἐπακολούθησε πολὺ ἐνδιαφέρουσα καὶ εὐρεῖα συζήτη-

ση μὲ τοὺς παρευρισκόμενους κληρικούς καὶ λαϊκούς.

Τὸ θέμα τοῦ εἰδικοῦ πατρολογικοῦ σεμιναρίου (Ἀθήνα, 3 Μαρτίου) εἶχε θέμα τὴν «Ἐποδοχὴ τοῦ Παλαμισμού στὴ Δύση σήμερα», στὸ ὁποῖο ἐκτὸς ἀπὸ τὴν κεντρικὴ εἰσήγηση τοῦ Δρος Norman Russell μὲ τὸ ὁμώνυμο θέμα, ἔλαβαν μέρος μὲ σύντομες παρεμβάσεις ὁ Σταῦρος Γιαγκάζογλου, ἡ Ivana Noble καὶ ὁ π. Νικόλαος Λουδοβίκος.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: BENSHEIM, ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Στίς 2-3 τοῦ μηνὸς ἔλαβε χώρα στὸ Bensheim τῆς Γερμανίας τὸ 56ο Εὐρωπαϊκὸ Συνέδριο Διομολογιακῆς Ἐρευνας μὲ θέμα «Ὁρθοδοξία καὶ Νεωτερικότητα». Τὸ συνέδριο διοργανώθηκε ἀπὸ τὸ Konfessionskundliches Institut Bensheim. Ἐλαβαν μέρος περισσότεροι ἀπὸ τριάντα ὀρθόδοξοι, ρωμαιοκαθολικοὶ καὶ προτεστάντες θεολόγοι - ἱστορικοὶ, οἱ ὁποῖοι ἐξέτασαν τὸ ζήτημα τῆς σχέσης καὶ τῶν προκλήσεων πὺν θέτει ἡ Νεωτερικότητα στὴν ὀρθοδοξία καὶ σὲ σχέση πρὸς τὸν οἰκουμενικὸ διάλογο. Μεταξὺ τῶν ὁμιλητῶν ἦταν ὁ Βασίλειος Μακρίδης («Ὁρθοδοξία καὶ Νεωτερικότητα»), ὁ Ἀθανάσιος Βλέτσης («Ὁρθόδοξη Κοινωνικὴ Ἠθικὴ στὴ Νεωτερικότητα»), ἡ Μαρίνα Κυρούδη («Ὁ ρόλος τῆς γυναίκας στὴν Ἐκκλησία καὶ στὴν κοινωνία») κ.ἄ.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ἡ Ἀνώτατη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀκαδημία Θεσσαλονικῆς, τὸ Πατριαρχικὸ Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βλατάδων, τὸ Ἰνστιτούτο Ὁρθόδοξων Χριστιανικῶν Σπουδῶν τοῦ Cambridge καὶ ἡ μὴ κερδοσκοπικὴ ἐταιρεία «Οἱ Φίλοι τοῦ Ἁγίου Ὁρους» διοργάνωσαν στίς 7-15 τοῦ

μηνός Διεθνές Συνέδριο για τὸν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ μὲ θέμα «Ἡ θεολογικὴ καὶ φιλοσοφικὴ σημασία τοῦ ἔργου του». Μεταξὺ τῶν ὁμιλητῶν ποὺ ἔλαβαν μέρος ἦταν ὁ Μητροπολίτης Διοκλείας Κάλλιστος Ware («Τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ»), ὁ Γεώργιος Μαντζαρίδης («Ἡ θεολογία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ στὰ ἔργα τοῦ Γέροντα Σωφρονίου Ἔσσεξ»), Richard Swinburne («Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς καὶ ἡ γνώση μας περὶ τοῦ Θεοῦ»), Κωνσταντῖνος Ἀθανασόπουλος («Ἡ ὑπαρξη τοῦ ἠθικῶς Καλοῦ καὶ Ἀγαθοῦ, ἡ γνώση τοῦ ἠθικῶς Καλοῦ καὶ Ἀγαθοῦ, ἡ πράξη τοῦ ἠθικῶς Καλοῦ καὶ Ἀγαθοῦ: Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς καὶ τὰ ψευτο-διλήμματα στὴ σύγχρονη Μεταφυσικὴ, Ἐπιστημολογία (γνωσιοθεωρία) καὶ Ἠθικὴ»), Γεώργιος Μαρτζέλος («Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ὡς Ἔρως Ἀπόρρητος μεταξὺ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ κατὰ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ»), π. Νικόλαος Λουδοβίκος («Ἡ ἔνωση τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἔννοια τῆς ἱστορίας στὸν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ καὶ στὸν Θωμᾶ Ἀκινάτη»), Σταῦρος Γιαγκάζογλου («Εὐχαριστία καὶ ἄσκησις. Ἡ εὐχαριστιακὴ καὶ θεραπευτικὴ ἐκκλησιολογία στὴ θεολογία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ»), Στόγιαν Τάνεβ («Τὸ νόημα τῆς γλώσσας στὸ ἔργο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ καὶ τοῦ Niels Bohr»), Norman Russel («Τὸ χριστολογικὸ πλαίσιο τῆς προσέγγισης τοῦ Παλαμᾶ στὴ θέωση»), Παντελής Καλαϊτζίδης («Ὁ π. Ἰωάννης Μάγιεντορφ καὶ ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης: Δύο ἀντίθετες ἐρμηνεῖες τοῦ Παλαμισμού καὶ ἡ ἐπίδρασή τους στὴν σύγχρονη Ὁρθόδοξη θεολογία»), π. Daniel Payne («Ἡ σχεσιακὴ ὄντολογία τοῦ Χριστοῦ Γιανναρά. Ἡ ἐπίδραση τοῦ ἡσυχασμοῦ στὴν κατανόηση τοῦ προσώπου στὸ

ἔργο τοῦ Χρ. Γιανναρά») κ.ἄ. Στὸ πλαίσιο τοῦ συνεδρίου, ἔλαβαν χώρα καὶ σύντομες προσκυνηματικὲς ἐπισκέψεις στὴ Θεσσαλονίκη, τὴ Βέροια καὶ τὸ Ἅγιο Ὄρος.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Στὶς 8 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ ΑΠΘ ἡ Στ' Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ, τὴν ὁποία διοργάνωσε τὸ Δίκτυο Κειμενικῆς καὶ Ἐρμηνευτικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παραδόσεως καὶ ὁ Τομέας Ἱστορίας, Δόγματος, Διορθόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς Θεολογίας. Ὁμιλητὲς ἦταν οἱ Françoise Vinel (Στρασβοῦργο), Andreas Müller (Kiel), ὁ ἐπίσκοπος Ἀβύδου Κύριλλος Κατερέλλος, ὁ ἀρχιμ. π. Ἰωσήφ Bosch, ὁ πρεσβ. π. Χρῆστος Μαλάης, ἐνῶ τὴν ἐκδήλωση χαιρέτισαν ἡ Ἀντιπρύτανης ἀκαδημαϊκῶν ὑποθέσεων τοῦ ΑΠΘ καὶ καθηγήτρια τοῦ Τμήματος Δέσπω Λιάλιου, ὁ Κοσμητορὸς τῆς Σχολῆς Μ. Τρίτος καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἀθ. Καραθανάσης.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: ΑΘΗΝΑ

Διεθνὲς Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο πραγματοποιήθηκε στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἱ. Μονὴ Πεντέλης, τὴ Δευτέρα 12 καὶ τὴν Τρίτη 13 Μαρτίου 2012. Τὸ θέμα τοῦ συνεδρίου ἦταν «Θεολογικὲς Σπουδὲς καὶ Οἰκουμένη - Μὲ εἰδικὴ ἀναφορὰ στὴ συμμετοχὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στοὺς διαχριστιανικοὺς διαλόγους καὶ τὸ μέλλον τους». Τὸ συνέδριο διοργάνωσαν ἀπὸ κοινοῦ οἱ Τομεῖς «Πατερικῶν Σπουδῶν, Ἱστορίας Δογμάτων καὶ Συμβολικῆς» καὶ «Συστηματικῆς Θεολογίας» στὸ πλαίσιο τοῦ Προγράμματος Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν τοῦ

Τμήματος Θεολογίας, Θεολογική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών.

Μέλη τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς ἦταν οἱ Καθηγητὲς τοῦ Τμ. Θεολογίας ΕΚΠΑ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος καὶ Κ. Δεληκωσταντής, καθὼς καὶ ἡ Β. Σταθοκώστα, λέκτωρ τοῦ ἰδίου Τμήματος. Μέλη τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου ἦταν ὁ Μ. Μπέγζος, Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ΕΚΠΑ, ὁ Πανιερ. Μητροπολίτης Θερμοπυλῶν Ἰωάννης, Διευθυντὴς τοῦ Διορθοδόξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰ. Μονὴ Πεντέλης, καὶ ὁ Ἀρχιμ. π. Γρηγόριος Παπαθωμᾶς, Καθηγητὴς Τμ. Θεολογίας ΕΚΠΑ.

Τὸ σημεῖο ἐκκίνησης γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ συνεδρίου ἦταν ὁ προβληματισμὸς γιὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς θεολογικῆς ἐκπαίδευσης στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν κόσμο, ὁ ὁποῖος λαμβάνει χώρα καὶ ἐκφράζεται μὲ ἰδιαίτερη ἔμφραση κατὰ τὴν τελευταία δεκαετία. Ἡ διαπίστωση ὅτι οἱ θεολογικὲς σπουδὲς εἶναι στενὰ συνδεδεμένες μὲ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς χριστιανοσύνης ὑπογραμμίζει τὴν ἰδιαίτερη εὐθύνη τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν στὸν τόμῳ αὐτόν. Εἰδικότερα, ἡ παροχὴ θεολογικῆς ἐκπαίδευσης συνιστᾷ τὸν καθοριστικὸ παράγοντα γιὰ τὴ συνέχιση καὶ ἀνανέωση τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, τοῦ εὐαγγελισμοῦ καὶ τῆς ἱεραποστολῆς, τῆς ποιμαντικῆς δραστηριότητος, τῆς κατάθεσης χριστιανικῆς μαρτυρίας καὶ δράσης τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὸν κόσμο, τὴ σχέση τῆς μὲ τίς ἄλλες χριστιανικὲς ὁμολογίες καὶ κοινότητες, τὸν διαχριστιανικὸ καὶ διαθρησκευτικὸ διάλογο, τὴν ἀνάπτυξη τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς σύνδεσης τοῦ βιβλικοῦ καὶ πατερικοῦ λόγου μὲ τὴ σύγχρονη πραγματικότητα.

Ἡ ἀπόδοση τῆς δέουσας προσοχῆς στὴ θεολογικὴ ἐκπαίδευση μπορεῖ νὰ συμβάλει ἀποφασιστικὰ καὶ νὰ διασφαλίσῃ τὴν ἐπιβίωση καὶ συνέχιση τῆς πορείας τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, δηλ. τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος, μέσα στὸν χρόνο, καὶ νὰ τὴν ἀναδείξει ὡς τὸ «ἄλας τῆς γῆς». Γι' αὐτό, ἡ θεολογικὴ ἐκπαίδευση εἶναι ἀναπόσπαστα συνδεδεμένη μὲ τὴν πίστη στὸν Τριαδικὸ Θεό, τὸ βίωμα τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκεκαλυμμένης ἀλήθειας καὶ τὴ διάδοσή τῆς στὸν κόσμο. Συνεπῶς, ἡ παροχὴ καὶ ἡ ἀνάπτυξή τῆς ἀποτελοῦν ἐπένδυση γιὰ τὸ μέλλον τῆς Θεολογίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐχέγγυο γιὰ τὴν ἀνεξάντλητη προσφορὰ τους στὸν κόσμο. Ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν σύγχρονο κόσμο ὁ θεολογικὸς λόγος μὲ τὴν προφητικὴ διάστασή του ἔχει νὰ δώσει πολλὰ ἀπαντήσεις στὰ ἀδιέξοδα ποῦ ἔχει δημιουργήσει ἢ κρίση ἀξιών, ἢ βία, ἢ ἐκμετάλλευση καὶ ἢ ἀδικία, ἢ καταστροφὴ τοῦ περιβάλλοντος. Μπορεῖ νὰ συμβάλει ἀποφασιστικὰ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ φονταμενταλισμοῦ, τὴ συμφιλίωση μὲ τὸν κόσμο καὶ τὴ φύση καὶ νὰ προσφέρει τὰ μέγιστα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη ἐνὸς πολιτισμοῦ δικαιοσύνης, εἰρήνης καὶ καταλλαγῆς. Ἡ Οἰκουμένη ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὸν χαρισματικὸ καὶ προφητικὸ λόγο τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος μέσα ἀπὸ τὴ Θεολογία τῆς, μεταμορφώνεται σὲ σύγχρονο λόγο, ὥστε νὰ τὸν κατανοεῖ ἡ ἀνθρωπότητα σὲ κάθε ἐποχῇ.

Στὴ σημερινὴ συγκυρία ἡ θεολογικὴ μας ἐκπαίδευση, ἡ ὁποία βάλεται ὅπως καὶ οἱ ἀνθρωπιστικὲς ἐπιστῆμες, θὰ βγεῖ ἐνισχυμένη μέσα ἀπὸ διαπανεπιστημιακὲς συνεργασίες καὶ διεπιστημονικὰ δίκτυα σὲ Εὐρώπη καὶ Ἀμερική. Ἡ διαχριστιανικὴ συνεργασία στὸ ἐπίπεδο αὐτό, ὅπως ἤδη ἔχει ἀποδειχθεῖ στὸ παρελθόν, μπορεῖ νὰ ἀποφέρει θετικὸς καρποὺς γιὰ τὸ καλὸ

όχι μόνον τῆς χριστιανοσύνης, ἀλλὰ καὶ τῆς Οἰκουμένης. Μὲ τὸ σκεπτικὸ αὐτὸ τὸ Τμήμα Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ στὸ πλαίσιο τοῦ προγράμματος Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν διοργάνωσε Διεθνὲς Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο μὲ τὸ παραπάνω θέμα.

Φιλοδοξία τοῦ Συνεδρίου ἦταν νὰ συμβάλει στὴν ἀνάπτυξη τῆς Θεολογίας καὶ στὴν κατάρτιση τῶν στελεχῶν τῆς καὶ τῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ καταστοῦν ἔτοιμοι πρὸς κατάθεση μαρτυρίας τῆς ὀρθόδοξης πίστεως στὶς σύγχρονες προκλήσεις τῶν καιρῶν.

Τὸ συνέδριο ὑποδέχθηκε ὁ Πανιερ. Μητροπολίτης Θεριοπυλῶν Ἰωάννης στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰ. Μονὴ Πεντέλης. Χαιρετισμοὺς ἀπηύθυναν ὁ Πρύτανης τοῦ ΕΚΠΑ διὰ τοῦ κοσμήτορα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ ἡ πρόεδρος τοῦ Τμ. Θεολογίας κ. Βελουδία Παπαδοπούλου - Σιδέρη. Τὸ συνέδριο διεξήχθη σὲ δύο θεματικὲς ἐνότητες, α) «Ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογικὴ Ἐκπαίδευση καὶ ἡ οἰκουμενικὴ προοπτικὴ τῆς» καὶ β) «Θεολογικὲς Σπουδὲς καὶ Οἰκουμένη», ὡς ἑξῆς:

Κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίαση τῆς Α΄ Θεματικῆς Ἐνότητος μὲ τίτλο «Ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογικὴ Ἐκπαίδευση καὶ ἡ οἰκουμενικὴ προοπτικὴ τῆς» μίλησαν ὁ κοσμήτορας κ. Μ. Μπέγζος μὲ θέμα *Ἡ Θεολογικὴ Ἐκπαίδευση στὴ διακονία τῆς Οἰκουμενικῆς Ὁρθοδοξίας* τονίζοντας τὸν οἰκουμενικὸ χαρακτήρα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῶν θεολογικῶν σπουδῶν. Ἀκολούθησε ἡ παρουσίαση ἀπὸ τὴ λέκτορα Β. Σταθοκώστα τῆς ὁμιλίας τοῦ Dr. D. Werner, Διευθυντῆ τοῦ Προγράμματος «Οἰκουμενικῆς Θεολογικῆς Ἐκπαίδευσης» τοῦ Π.Σ.Ε., ὁ ὁποῖος λόγω ἑκτακτῆς ἀνάγκης δὲν κατέστη δυ-

νατὸ νὰ ἔρθει. Τὸ θέμα ἦταν *Θεολογικὲς Σπουδὲς καὶ Οἰκουμένη Ἡ σχέση τῶν Οἰκουμενικῶν Διαλόγων καὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κίνησης μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Θεολογικὴ Ἐκπαίδευση*. Ὑπὸ τὸ πρῶσιμα τοῦ Προγράμματος «Οἰκουμενικὴ Θεολογικὴ Ἐκπαίδευση» τοῦ Π.Σ.Ε.

Κατὰ τὴ δευτέρη συνεδρίαση τῆς Α΄ Θεματικῆς Ἐνότητος ὁμιλήτης ἦταν ὁ Μ. Κωνσταντίνου, καθηγητῆς τοῦ Τμ. Θεολογίας ΑΠΘ, ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸν διμερῆ Θεολογικὸ Διάλογο μὲ τοὺς Ἀγγλικανούς, μέλος τοῦ Παγκοσμίου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἠνωμένων Βιβλικῶν Ἐταιρειῶν. Τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας του ἦταν *Ἡ οἰκουμενικότητα τῆς Βίβλου ὡς πρόκληση γιὰ τὶς βιβλικὲς σπουδὲς σὰ Πανεπιστήμια σήμερα*. Στὴν ἴδια συνεδρίαση παρουσίασε ὁμιλία ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος, καθηγητῆς τοῦ Τμήματος Θεολογίας ΕΚΠΑ, μὲ θέμα *Οἱ Πατερικὲς Σπουδὲς ὡς συμβολὴ τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοσης στὴ σύγχρονη Οἰκουμενικὴ Κίνηση*.

Τὴν ἐπόμενη ἡμέρα, Τρίτη 13 Μαρτίου 2012, τὸ συνέδριο μελέτησε τὴ Β΄ Θεματικὴ Ἐνότητα μὲ θέμα «Ἡ συμμετοχὴ τῶν Ὁρθοδόξων στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση». Κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίαση μίλησε ὁ Μέγας Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Τσέτσης, τ. Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν Ἐδρα τοῦ Π.Σ.Ε. Θέμα τῆς ὁμιλίας του ἦταν Εἰσαγωγή στὴ *Special Commission. Οἱ ἀπαρχὲς καὶ τὸ ἔργο τῆς Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη συμμετοχὴ στὸ Π.Σ.Ε.: Κρίσεις, ἐκτιμήσεις, προοπτικὲς*. Ἐπόμενη ὁμιλήτρια ἦταν ἡ Dame Mary Tanner, Πρόεδρος τοῦ Π.Σ.Ε. γιὰ τὴν Εὐρώπη, ἡ ὁποία μίλησε γιὰ *Τὸ ἔργο τῆς Ἐπιτροπῆς Πίστεως καὶ Τάξεως: Προσδοκίαι καὶ προοπτικὲς ἀπὸ πλευρᾶς Π.Σ.Ε.*

Στὸ ἴδιο θέμα ἀλλὰ ἀπὸ πλευρᾶς ὀρθοδόξου ἀναφέρθηκε στὴ συνέχεια ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κωνσταντίας καὶ Ἀμμοχώστου Βασίλειος, Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις» καὶ μέλος τῆς Κεντρικῆς καὶ Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Π.Σ.Ε. Ὁ τίτλος τῆς ὁμιλίας τοῦ ἦταν *Τὸ ἔργο τῆς Ἐπιτροπῆς Πίστης καὶ Τάξης: Προσδοκίες καὶ προοπτικές ἀπὸ πλευρᾶς Ὁρθοδόξου*. Κατὰ τὴ δευτέρῃ συνεδρίαση τῆς Β' Θεματικῆς Ἐνότητας τοῦ συνεδρίου «Θεολογικὲς Σπουδὲς καὶ Οἰκουμένη» μίλησε ὁ Γ. Καϊμόπουλος, Ἀναπληρωτὴς Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Π.Σ.Ε. Τὸ θέμα του ἦταν *ἡ Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ (Special Commission) γιὰ τὴν ὀρθόδοξη συμμετοχὴ στὸ Π.Σ.Ε.*: Μία θεολογικὴ ἐκτίμηση τῶν ἐπιμέρους ζητημάτων τῆς. Ἀκολούθησε ἡ ὁμιλία τοῦ π. Ἀνδρέα Παλμέρι, μέλους τοῦ Ποντιφικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν προώθηση τῆς ἐνότητας τῶν Χριστιανῶν, ὁ ὁποῖος μίλησε μὲ θέμα *Ἡ παρουσία τῶν Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν στὴν Πίστις καὶ Τάξη*.

Κατὰ τὴν 3ῃ συνεδρίαση τῆς Β' Θεματικῆς Ἐνότητας διεξήχθη ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ π. Ἀδαμαντίου Αὐγουσιτίδη, ἀναπλ. Καθηγητῆ τοῦ Τμ. Θεολογίας ΕΚΠΑ, συζήτηση στρογγυλῆς τραπέζης μὲ τὴ συμμετοχὴ ὄλων τῶν ὁμιλητῶν.

Τὰ ἐρωτήματα γύρω ἀπὸ τὰ ὁποῖα στράφηκε ἡ συζήτηση ἦταν:

α) *Οἱ δυνατότητες καὶ οἱ προοπτικὲς ἀξιοποίησης στὴ Θεολογικὴ Ἐκπαίδευση τῆς προόδου ποὺ συντελεῖται στὴν Οἰκουμενικὴ Κίνηση καὶ στοὺς διμερεῖς Θεολογικοὺς Διαλόγους,* β) *Οἱ προοπτικὲς ἀξιοποίησης τῆς Οἰκουμενικῆς Θεολογικῆς Ἐκπαίδευσης στὴν Ἐκπαίδευση καὶ στὴν Ἔρευνα στὴν Ἑλλάδα σὲ σχέση πρὸς τὶς ἀνάγκες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ*

τῆς Οἰκουμενικῆς Κίνησης, γ) *Οἱ προοπτικὲς κατάθεσης Ὁρθοδόξου Μαρτυρίας στὴ Θεολογικὴ Ἐκπαίδευση τῆς Οἰκουμένης,* δ) *Οἱ δυνατότητες συμβολῆς τῶν Ὁρθοδόξων Θεολογικῶν Σχολῶν στοὺς Διαχριστιανικοὺς Διαλόγους.*

Στὸ συνέδριο συμμετεῖχαν ἱεράρχες καὶ κληρικοὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καθηγητὲς καὶ καθηγήτριες τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, μεταπτυχιακοὶ καὶ προπτυχιακοὶ φοιτητὲς καὶ φοιτήτριες. Ἐπίσης, συμμετεῖχαν θεολόγοι ἀπὸ τὴ Μέση Ἐκπαίδευση, προσωπικότητες τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, καθὼς καὶ ἐκπρόσωποι ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν. Τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου συμμετεῖχαν στὶς συζητήσεις, συμβάλλοντας στὴν ἀνάπτυξη γόνιμου καὶ καρποφόρου διαλόγου σχετικὰ μὲ τὶς Θεολογικὲς Σπουδὲς στὸ παγκόσμιο γίνεσθαι, καθὼς καὶ γιὰ τὴ συμμετοχὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στοὺς διαχριστιανικοὺς διαλόγους καὶ τὸ μέλλον τους.

Τὰ πορίσματα τοῦ συνεδρίου, ὅπως διαμορφώθηκαν κατὰ τὶς συνεδριάσεις καὶ τὴ συζήτηση τῆς στρογγυλῆς τραπέζης, συνόψισε καὶ ἀνακοίνωσε ὁ πρόεδρος τοῦ συνεδρίου Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος Σαββάτος, Καθηγητῆς τοῦ Τμήματος Θεολογίας Ἀθηνῶν. Ὁ Σεβ. Μεσσηνίας γνωστοποίησε ἀκόμη ὅτι σύντομα θὰ ἀκολουθήσει ἡ ἔκδοση τῶν εἰσηγήσεων καὶ πορισμάτων τοῦ συνεδρίου «Θεολογικὲς Σπουδὲς καὶ Οἰκουμένη» στὰ ἑλληνικὰ καὶ στὰ ἀγγλικά. Οἱ νέες προκλήσεις στὶς ὁποῖες καλεῖται νὰ ἀναποκριθεῖ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ἡ Θεολογία ἀπαιτοῦν διάλογο μὲ τὸν κόσμο καὶ τὶς ἀνάγκες του. Ἡ ἀπάντηση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ Θεολογίας στὶς ἀνάγκες αὐτὲς περνᾷ μέσα ἀπὸ τὴν ἐπιμόρφωση τῶν στελεχῶν τῆς, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν,

ώστε να μπορέσουν να φανούν άξιοι κληρονόμοι, συνεχιστές και κήρυκες της Μίας, Άγίας, Καθολικής και Άποστολικής Ἐκκλησίας. Οἱ Θεολογικές Σπουδές, φορέας τῶν ὁποίων εἶναι οἱ Θεολογικές Σχολές, δύνανται νὰ συνεχίσουν νὰ συμβάλουν τὰ μέγιστα στὸν σκοπὸ αὐτό.

Βασιλική Η. Σταθοκόστα
 Λέκτωρ Ὁρθοδόξου Θεολογίας καὶ
 Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, Τμήμα Θεολογίας
 ΕΚΠΑ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: AMBERΣΑ, ΒΕΛΓΙΟ

Στις 14 καὶ 15 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε διεθνὲς συνέδριο μὲ τὸν τίτλο «Ancient Jewish Texts and the Literary» στὴν Antwerpen τοῦ Βελγίου ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Antwerpen. Στὸ πλαίσιο τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου συζητήθηκε ἡ λογοτεχνικὴ διάσταση τῶν ἀρχαίων ἰουδαϊκῶν κειμένων. Ἐπιστήμονες ἀπὸ διάφορες γνωστικὲς περιοχές (ραββινικὲς σπουδές, βιβλικὲς σπουδές, μελέτη τῆς λογοτεχνίας καὶ φιλοσοφίας) συζήτησαν πτυχές τοῦ θέματος ἐφαρμύζοντας διαφορετικὲς μεθοδολογίες (λογοτεχνικὴ κριτική, ρητορικὴ κριτική, γνωσιακὴ γλωσσολογία, ἱστορικοκριτική, ἱστορία τῆς πρόσληψης). Ἐπιπλέον σὲ ἀρκετὲς ἀπὸ τὶς εισηγήσεις συζητήθηκαν ἡ θεολογικὴ καὶ λειτουργικὴ ἀξία, ἡ γνωσιακὴ καὶ παιδαγωγικὴ διάσταση, καθὼς καὶ σύγχρονες ἀναγνώσεις τῶν ἀρχαίων ἰουδαϊκῶν κειμένων.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: WÜRZBURG, ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Στις 15 Μαρτίου στὸ Ἴνστιτούτο Ἀνατολικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Würzburg πραγματοποιήθηκε διάλεξη μὲ τὸν τίτλο «Griechische Gelehrte in Deutschland im 18. Jahrhundert: Evgenios Vulgaris –Thomas Mandakasis– Nikiforos Theotokis in Halle und Leipzig und die

orthodoxe Gemeinde zu Leipzig». Ὁ ὁμιλητὴς Stefan Reichelt, Δρ. Θεολογίας, παρουσίασε τὴ δράση τριῶν σημαντικῶν Ἑλλήνων θεολόγων λογίων τοῦ 18ου αἰῶνα, τοῦ Εὐγένιου Βούλγαρη, τοῦ Θωμᾶ Μανδακάση καὶ τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη στὶς πόλεις Halle καὶ Leipzig, καθὼς καὶ τὴν παρουσία τῆς ἑλληνορθόδοξης κοινότητας στὴν πόλη τοῦ Leipzig.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

Στις 15-18 τοῦ μηνὸς διοργανώθηκε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου ἀπὸ τὸ Ζωγράφειο Λύκειο τῆς Κωνσταντινούπολης καὶ τὰ Ἐκπαιδευτήρια Μαντουλίδη Συνέδριο μὲ θέμα «100+1 χρόνια Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης», μὲ ἀφορμὴ τὴ συμπλήρωση 100 χρόνων ἀπὸ τὴν κοίμησή τοῦ μεγάλου Σκιαθίτη λογοτέχνη. Στὸ συνέδριο συμμετείχαν πανεπιστημιακοί, λογοτέχνες, ἡθοποιοὶ κ.ἄ. Παραθέτουμε τὸν χαιρετισμὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου στὸ συνέδριο:

Ἐλλογμώτατο Καθηγηταί,

Ἀγαπητοὶ μαθηταί,

Μὲ πολλὴν χαρὰν εὕρισκόμεθα καὶ πάλιν εἰς τὴν φιλόξενον αὐτὴν αἴθουσαν τοῦ Ζωγραφείου, ἐνὸς ἐκ τῶν ἱστορικῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς Πόλεώς μας, διὰ νὰ χαιρετίσωμεν τὸ συνέδριον τὸ ὁποῖον ὡργανώθη καὶ πραγματοποιεῖται ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριαρχείου μὲ τὴν συμμετοχὴν πολλῶν καὶ διακεκριμένων ἐπιστημόνων καὶ ὁμιλητῶν, τοὺς ὁποίους καλωσορίζομεν μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ τιμῆς εἰς τὴν Πόλιν μας. Ἀφορμὴν διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ συνεδρίου ἀποτελεῖ ἡ ἀφιέρωσις τοῦ διαρρεύσαντος ἔτους 2011 εἰς τὴν μεγάλην μορφήν τῶν νεοελληνικῶν γραμμάτων, εἰς τὸν Σκιαθίτην πεζογράφον

Ἄλέξανδρον Παπαδιαμάντην, μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς συμπληρώσεως ἑκατὸν ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ μεγάλη ἀπήχησις τοῦ ἔργου του, τὸ ὅποιον ἀγγίζει τὰς ἐσωτέρας χορδὰς τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἰδιαίτερος τῶν Ἑλλήνων. Καὶ δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ συμβαίη τοῦτο, ἐφ' ὅσον ὁ ἴδιος ὁ Παπαδιαμάντης, ὁ ἴδιος ὁ κυρ-Ἀλέξανδρος, ὅπως συχνάκις ἀποκαλεῖται μέχρι τῆς σήμερον ἀπὸ τοὺς φίλους καὶ τοὺς θαυμαστάς τοῦ ἔργου του, ὑπῆρξε μία εὐαίσθητος καὶ ποιητικὴ φύσις, ἡ ὁποία συνενεμεῖτο ἀπὸ τὴν γνησιότητα τῶν ἀπλῶν καὶ ταπεινῶν ἀνθρώπων, ἀπὸ τὸ κάλλος τῶν παραδόσεων καὶ τῶν ἐθίμων τοῦ Γένους ἡμῶν, ἀπὸ τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν μαγεῖαν τῆς φύσεως, καὶ ἐξέφραζε τὴν ἀγάπην καὶ συγκίνησίν του αὐτὴν γλαφυρῶς καὶ ρεαλιστικῶς διὰ τῶν διηγημάτων καὶ πεζογραφημάτων του, μεταφέρων τοιοῦτοτρόπως καὶ εἰς ἡμᾶς εἰκόνας καὶ βιώματα τῆς ἐποχῆς του. Ὡς καὶ ἄλλοτε ἔχομεν δηλώσει, παιδιόθεν ἀγαπούσαμε τὴν ποίησιν, καὶ ὡς μαθητῆς ἠσυχολόμεθα μὲ τὴν ἀνθολόγησιν ἔργων αὐτῆς, διότι ἡ γνησία ποίησις ἀποτελεῖ αἶνον πρὸς τὸν ποιητὴν τοῦ σύμπαντος κόσμου Θεὸν καὶ ἔκφρασιν τῶν ἀποκρύφων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ ὑποστάσεως. Ἄν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης ὑπῆρξε κατ' ἐξοχὴν πεζογράφος, δὲν διέφερε πολὺ ἀπὸ ποιητὴν χάρις «εἰς τὴν μαγεῖαν τῶν λέξεων καὶ τῶν φράσεων» τὰς ὁποίας χρησιμοποιεῖ, ὡς εὐστόχος παρατηρεῖ ἕνας ἐκ τῶν μελετητῶν τοῦ ἔργου του. Δὲν εἶναι, ἄλλωστε, τυχαῖον ὅτι δύο ἐκ τῶν μεγαλυτέρων νεοελλήνων ποιητῶν τὸν θαυμάζουν καὶ τὸν ἐγκωμιάζουν: ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁ Κωνσταντῖνος Καβάφης, ὁ ὁποῖος τὸν ἔχαρακτήρισεν ὡς «τὴν κορυφὴν τῶν κορυφῶν», καὶ ὁ ἕτερος εἶναι ὁ Ὀδυσσεὺς Ἐλύτης, ὁ

ὁποῖος τὸν ἀναφέρει εἰς τὴν ποιητικὴν σύνθεσίν του «Ἄξιόν ἐστι» ὁμοῦ μετὰ τοῦ ποιητοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ, προτρέπων: «ὅπου καὶ νὰ σὰς βρῖσκει τὸ κακό, ἀδελφοί, ... μνημονεύετε Διονύσιον Σολωμὸν καὶ μνημονεύετε Ἀλέξανδρον Παπαδιαμάντην».

Εἰς τὸν Σκιαθίτην πεζογράφον ὁ Ἐλύτης ἀφιέρωσε καὶ ἕνα δοκίμιον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ μαγεῖα τοῦ Παπαδιαμάντη», εἰς τὸ ὅποιον μεταξὺ ἄλλων παρατηρεῖ: «Ἡ ποιητικὴ νοημοσύνη τοῦ Παπαδιαμάντη διατρέχει τὶς σελίδες του, συνεγείρει καὶ μαγνητίζει τὶς λέξεις, τὶς ὑποχρεώνει νὰ συνανηθοῦν σὲ μία φράση ὅπως ὁ ἀέρας τὰ λουλούδια σ' ἕναν ἀγρό», καὶ τονίζει τὴν καθαρότητα, τὴν λιτότητα, τὴν εὐγένεια, τὸ ἦθος τῆς γραφῆς του καὶ τὸ φῶς τῆς ψυχῆς του. Πάντα ταῦτα ἐλκύουν τοὺς ἀναγνώστας καὶ μελετητὰς τοῦ ἔργου τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ ἀποδεικνύουν ὅτι ὄντως ἀνήκει εἰς τὴν χορείαν τῶν μεγάλων δημιουργῶν τῆς νέας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας, διότι τὰ πεζογραφήματά του δὲν μαγεύουν μόνον τὴν καρδίαν μας, ἀλλὰ γοητεύουν τὸ πνεῦμα μας, ἡρεμοῦν τὴν ψυχὴν μας, διδάσκουν τὴν ἀκριβείαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ποιοῦν ἦθος καὶ μᾶς κάνουν κοινωνοὺς τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του, οἱ ὁποῖοι παρὰ τὰς δυσκόλους συνθήκας τὰς ὁποίας ἀντιμετώπιζον, ἔξω ἐντυχεῖς ἐν τῇ ὀλιγαρκείᾳ καὶ ἀπλότητι αὐτῶν. Ὁ σύνδεσμος τοῦ Παπαδιαμάντη μὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀνάγεται εἰς τὰ πρῶτα ἔτη τῆς λογοτεχνικῆς του δραστηριότητος, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τουτέστι κατὰ τὸ ἔτος 1879 τοῦ ἱστορικοῦ μυθιστορήματός του «Ἡ μετανάστις» εἰς τὴν ἐφημερίδα «Νεολόγος» τῆς Πόλεως μας, τὴν ὁποίαν ἠγάπα καὶ διὰ τὴν ὁποίαν γράφει εἰς κείμενόν του διὰ τὴν ἐπέτειον τῆς ἐννεακοσιετηρίδος τῆς Μονῆς Μεγίστης Λαύ-

ρας τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὅτι ἐνταῦθα, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, δηλαδή, «ζῆ και θάλλει ἡ ἱερά παράδοσις τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ» καί «ἔχει τὴν κοιτίδα» τῆς «μία ὑψηλὴ ποίησις, ἡ ποίησις ἡ χριστιανική, ἣτις δὲν ἔπαυσε ποτὲ νὰ ἐμπνέη καὶ νὰ παρηγορῇ τοὺς θιασώτας αὐτῆς ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ». Ἐκτοτε ὁ Ἀλεξάνδρος Παπαδιαμάντης συνεχίζει νὰ εἶναι παρῶν εἰς τὰ ἐνδιαφέροντα καὶ τὰς μελέτας τῆς ἐνταῦθα Ὁμογενείας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ σχολικὰ ἀναγνώσματα, συνεχίζει νὰ διδάσκη μὲ τὴ σεμνότητα καὶ τὸ ἦθος, τὸ ὁποῖον ἀποπνέουν τὰ πεζογραφήματά του, συνεχίζει νὰ διδάσκη τὸν πλοῦτον τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, συνεχίζει νὰ διδῆ ἀφορμὰς δι' ἐμβάθυνσιν εἰς τὸ ἔργον καὶ τὴν ζωὴν του. Μίαν τοιαύτην ἀφορμὴν ἀποτελεῖ καὶ τὸ παρὸν συνέδριον, τὸ ὁποῖον, ὡς ἐμφαίνεται τόσον ἐκ τῆς διαρκείας του ὅσον καὶ ἐκ τοῦ πλουσίου προγράμματός του, θὰ ἐμβαθύνῃ καὶ θὰ ἀναδείξῃ πλείστας ὄσας πτυχὰς τοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου Σκιαθίτου λογοτέχνου, χρησίμους καὶ ἐπωφελεῖς δι' ὄλους τοὺς συμμετέχοντας, καὶ ἰδιαίτερος διὰ τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητριάς τῶν Σχολείων, ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἐντεῦθεν, οἱ ὁποῖοι μετέχουν εἰς τὸ ὥραϊον τοῦτο συνέδριον, τὸ πραγματοποιούμενον εἰς τὴν βασιλίδα τῶν Πόλεων. Μετὰ πολλῆς ἀγάπης ὑποδεχόμεθα ἅπαντας, μαθητὰς καὶ καθηγητὰς, οἱ ὁποῖοι ἦλθον μὲ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ συνεδρίου τούτου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ τοὺς εὐχαριστοῦμεν, ὡς καὶ τὸν δραστήριον διευθυντὴν τοῦ Ζωγραφείου, διὰ τὴν πρωτοβουλίαν των, ἡ ὁποία μᾶς δίδει μεγάλην χαρὰν, καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὴν ἐνταῦθα Ὁμογένειαν καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν ἐκπαιδευτικῶν καθιδρυμάτων τῆς Πόλεώς μας, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται τοιοῦτοτρόπως εἰς στενοτέραν ἐπαφὴν μὲ τοὺς

ἐξ Ἑλλάδος συμμαθητὰς των, γεγονὸς τὸ ὁποῖον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀποτελεῖ μίαν εὐχάριστον καὶ αἰσιόδοξον πραγματικότητα. Ταυτοχρόνως, συγχαίρομεν καὶ τὰ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐκπαιδευτήρια «Μαντουλίδη» καὶ τὴν γενικὴν διευθύντριαν αὐτῶν Ἑλλογμωτάτην κυρίαν Ἀσπασίαν Χασιώτου - Δεμιρτζόγλου, διακεκριμένην φιλόλογον, διδάκτορα τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας, καὶ ἀκάματον ἐκπαιδευτικόν, ἡ ὁποία ὑπῆρξεν ἡ συντονίστρια τῆς προσπαθείας ταύτης. Εὐχαριστοῦμεν εἰσέτι καὶ τοὺς εἰσηγητὰς τοῦ συνεδρίου δι' ὅσα ἐνδιαφέροντα θὰ μᾶς ἀνακοινώσουν, καὶ ἅπαντας τοὺς παντοιοτρόπως συμβαλόντας εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ πραγματοποίησιν τοῦ συνεδρίου «100+1 χρόνια Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης».

Κατακλείοντες, ἀπονέμομεν εἰς πάντας τοὺς ἀγαπητοὺς παρόντας τὴν πατρικὴν καὶ Πατριοαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν, εὐχόμενοι ἐπιτυχῆ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου, καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν χάριν καὶ τὸν φωτισμὸν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ πάντας ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα σας.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: PADEBORN, ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Στὸ διάστημα 21 ἕως 23 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε στὸ Padeborn τῆς Γερμανίας συνέδριον μὲ τὸν τίτλον «Ökumenischer Dialog im Umbruch? Zu Fragen der Methode und des Ziels der Ökumene» ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἰνστιτούτου Johann-Adam-Möhler. Οἱ ὁμιλητὲς παρουσίασαν διάφορα ζητήματα ποὺ ἀνέκυψαν στὸ πλαίσιον τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια καὶ συζήτησαν τίς προοπτικὲς του.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Στὶς 27 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε στρουγγυλὴ τράπεζα ποὺ διοργάνωσε ἡ

Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸ μεταπτυχιακὸ σεμινάριο μαθημάτων τῶν Τομέων «Δίκαιο, Ὁργάνωση, Ζωὴ καὶ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας» καὶ «Λατρείας, Ἀρχαιολογίας καὶ Τέχνης» τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς καὶ Κοινωνικῆς

Θεολογίας ΑΠΘ μὲ τὸν τίτλο «Ἡ θέσις τῆς θρησκείας στὸ δημόσιο χῶρο». Ὁμιλητὲς ἦταν οἱ: Ἐφη Φωκᾶ, Κ. Κατσιόπουλος, Δ. Νικολακάκης καὶ Π. Καλαϊτζίδης, ἐνῶ τῆ συζήτηση συντόνισε ὁ Καθ. τοῦ Τμήματος Θ. Γιάγκου.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2012: Στις 15 τοῦ μηνὸς ἐκοιμήθη ὁ Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Στυλιανὸς Παπαδόπουλος. Στὴ συνέχεια παραθέτουμε νεκρολογία ἀπὸ τὸν Ὁμότιμο Καθηγητὴ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν Νικόλαο Τζιζιάκη.

Σεβασμιώτατοι,

Σεβαστοὶ Πατέρες,

Κύριε Κοσμητῶρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν,

Ἀγαπητοὶ Συνάδελφοι,

Ἀγαπητοὶ οἰκτεῖοι τοῦ ἐκλιπόντος,

Προπέμπομε σήμερα στὴν τελευταία ἐπὶ τῆς γῆς κατοικία του ἕνα πιστὸ μέλος τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἕναν ἐπιτυχημένο πανεπιστημιακὸ δάσκαλο, ἕνα χαλκέντερο ἐρευνητὴ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Πατερικῆς Παραδόσεως, ἕναν καλλιεργημένο καὶ γι' αὐτὸ πολυδιαβασμένο συγγραφέα τοῦ ἐπιστημονικοῦ, ἀφηγηματικοῦ, κριτικοῦ καὶ συγχρόνου συγκριτικοῦ ἐπιστημονικοῦ θεολογικοῦ λόγου, ἀλλὰ καὶ ἕνα γλαφυρὸ καὶ σαγηνευτικὸ κήρυκα τοῦ ἱεροῦ Ἀμβωνα. Ἐναν πολυγραφότατο ὑπηρετὴ τῆς γεραρῆς καὶ πολυτίμητης ἀνὰ τὸν χριστιανικὸ κόσμον καὶ ὄχι μόνον Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἡ θετικὴ ἀποτίμησις τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Στυλιανοῦ Γ. Παπαδοπούλου, ποῦ θὰ ἀκούσετε στὴ συνέχεια μὲ κά-

θε δυνατὴ συντομία, δὲν ὀφείλεται οὔτε ἀπορρέει ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἔπαινος στὸν τόπον μας ἀποτελεῖ σχεδὸν κανόνα σὲ ἕναν ἐπικήδειο λόγο. Ἡ ὑγιὴς διαπροσωπικὴ σχέση ἐν Χριστῷ τρέφεται καὶ αὐξάνει ἀπὸ τὸν θετικὸ, καλόγνωμο καί, βεβαίως, ἐποικοδομητικὸ κριτικὸν λόγον, κυρίως, ἐνόσω ζεῖ ὁ ἐπαινούμενος.

Σεβασμιώτατοι,

Ὁ πατρολόγος καὶ Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΕΚΠΑ Στυλ. Παπαδόπουλος θῆτευσε εὐδοκίμως σὲ ὅλες τὶς θεσμοθετημένες ἀκαδημαϊκὲς βαθμίδες τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1964 μέχρι τῆς ἀφυπηρητήσεώς του στις 31 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 2000. Δὲν σταμάτησε ὅμως νὰ προσφέρει τὶς ὑπηρεσίες του στὸν χῶρον τῆς ἀκαδημαϊκῆς θεολογίας, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Ἑλλάδος, συμμετέχοντας σὲ Συνέδρια, μεταπτυχιακὰ προγράμματα καὶ ποικίλες συναφεῖς θεολογικῆς δραστηριότητος. Ἡ ἐπιστημονικὴ προσφορὰ του ἀπέπνευε πάντοτε τὸ ἄρωμα τῆς συνέπειας, τῆς ἀκρίβειας καὶ τοῦ σεβασμοῦ στὴν Ὁρθόδοξον Πατερικὴν καὶ Νηπτικὴν Παράδοξον καὶ εὐσέβεια καὶ στοιχιζόταν παράλληλα καὶ ἀρμονικὰ πρὸς τὸ ὕψος καὶ τὸ ἦθος τοῦ «Ἕλληνοῦ λόγου».

Γεννήθηκε στις 4.5.1933 στὸν Κοντόσταυλο τῆς ἡμιορεινῆς Κορινθίας. Ἡ φοίτησή του στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο δὲν ὑπερέβη ἐν συνόλῳ τοὺς ἑξὶ μῆνες, λόγῳ τοῦ Β'

Παγκοσμίου πολέμου και της επάρατης Κατοχής. Στο όκατάξιο γυμνάσιο όπου φοίτησε, τα πράγματα ήταν σχετικώς καλύτερα, παρ' ότι ο αριθμός των μαθητών ανά τάξη κυμαινόταν από 48 έως 160. Ανάλογα προβλήματα παρουσίαζε και η διδασκαλία της διδακτέας ύλης, αν αναλογιστούμε ότι ως υποψήφιος για το Πανεπιστήμιο προετοιμάστηκε στο μάθημα των λατινικών από μέθοδο «άνευ διδασκάλου».

Την απόφασή του να σπουδάσει θεολογία, παρὰ την επιμονή του δημοδιδασκάλου πατέρα του να σπουδάσει νομικά, την έλαβε σε ηλικία 15 ετών. Βαθιά επίδραση στην απόφασή του αυτή φαίνεται ότι άσκησε ο κληρικός θεός του Γεράσιμος Παπαδόπουλος, Καθηγητής στη Σχολή του Τιμίου Σταυρού Βοστώνης και επίσκοπος του Pittsburg των ΗΠΑ.

Ός φοιτητής υπήρξε επιμελής, παρ' ότι στο δεύτερο και τρίτο έτος των σπουδών του εργαζόταν σε τυπογραφείο, ενώ συμπλήρωνε παράλληλα τις γνώσεις του παρακολουθώντας διαλέξεις σε αίθουσες γνωστών Συλλόγων της πόλης των Αθηνών. Πολύ νωρίς έδειξε ιδιαίτερο ζήλο στην προσέγγιση Πατερικών αναγνωσμάτων με έμφαση στους νηπτικούς Πατέρες. Η προτίμησή του στα νηπτικά κείμενα επιβεβαιώθηκε όταν, με προτροπή και διευκόλυνση του μακαριστού Καθηγητού Ιωάννου Καρμίρη, μετέβη και εργάστηκε το θέρος του 1955 σε διάφορες βιβλιοθήκες του Αγίου Όρους, με βασική και κύρια άπασχόλησή του την αντιγραφή κειμένων από κώδικες που περιείχαν έργα νηπικών θεολόγων, μεταξύ των οποίων του Μαξίμου του Όμολογητού και του Συμεών του Νέου Θεολόγου.

Μεταπτυχιακές σπουδές παρακολούθησε για ένα έτος (1956-1957) στο Παρίσι, όπου άκουσε διακεκριμένους καθηγητές

των ειδικών επιστημονικών ενδιαφερόντων του, όπως ο J. Daniélou και ο P. Lemerle. Από τον Αύγουστο του 1957 και επί δυομιση χρόνια συνέχισε μεταπτυχιακά μαθήματα στο Μόναχο ως υπότροφος του υπουργείου Πολιτισμού της Βαυαρίας και της Ρωμαιοκαθολικής αρχιεπισκοπής Μονάχου. Και εδώ συνεργάστηκε με διαπρεπείς καθηγητές, όπως οι: J. Ziegler (Πατρολογία), M. Schmaus (συστηματική θεολογία: πρότεινε μάλιστα στον νεαρό Έλληνα θεολόγο θέση έρευνητή στο Ίνστιτούτο που διηύθυνε), A. Dempf (αρχαία χριστιανική και μεσαιωνική φιλοσοφία), Fr. Dölger (Βυζαντινή φιλολογία) και H.-G. Beck (Βυζαντινή θεολογία). Ο Beck ανέθεσε στον Παπαδόπουλο για ένα έξάμηνο το φροντιστήριο της Παλαιογραφίας σε υποψήφιους δάκτορες και άλλους φοιτητές.

Στην Ελλάδα επέστρεψε το 1960. Μετά τη στρατιωτική θητεία (1960-1962) συνέχισε τις επιστημονικές του μελέτες, εργαζόμενος παράλληλα στο Γραφείο συντάξεως της ΘΗΕ κοντά σε έναν από τους σημαντικότερους και έγκυρότερους ορθόδοξους θεολόγους του 20ού αιώνα, τον Βασίλειο Μουστάκη. Το 1961 νυμφεύτηκε τη χαρισματική συνάδελφο Σωτηρία Τεκτονίδου, η οποία του συμπαραστάθηκε πάντοτε, καθ' όμοιόλογιαν του ίδιου, με τρόπο θυσιαστικό και με την οποία απέκτησαν τρία τέκνα. Ζητώ την κατανόηση και τη συγκατάνευση των δύο θυγατέρων του ζεύγους Παπαδοπούλου και των εκλεκτών φίλων και συναδέλφων συζύγων τους π. Δημ. Κουτσούρη και Γ. Κόρδη, για να αναφέρω ότι ο άδελφός τους κατά κόσμον Γεώργιος είναι σήμερα ιερομόναχος της Ι. Μ. Δοχειαρίου του Αγίου Όρους. Πρόκειται για έμβριθη θεολόγο, γνώστη της κλασικής και βυζαντινής μουσικής και πολλών ξένων γλωσσών, περικοσμεύεται από αξιοζήλευτα

χαρίσματα και εκπροσωπεί επάξια τόν σύγχρονο άγιορειτικό μοναχισμό. Ο καθηγητής πολύ έσεμνύνετο γιά τόν π. Φιλόθεο.

Η πανεπιστημιακή εξέλιξη τού Στυλ. Παπαδοπούλου έχει την άφετηρία της στό έτος 1964, όταν, με προτροπή τού μακαριστού Καθηγητού Άνδρέα Φυτράκη, διορίστηκε έπιστημονικός βοηθός στην τότε έδρα τής Άγιολογίας, Ύμνολογίας και Παλαιογραφίας.

Τό 1967 έγκρίθηκε ή διδακτορική του διατριβή με τόν βαθμό άριστα και τό 1970 ή ύφηγεσία του. Τό ίδιο έτος άνακηρύχτηκε ύφηγητής άπό τή Θεολογική Σχολή Άθηνών. Μετά δύο έτη (Μάρτιο τού 1972) εξέλέγη έκτακτος καθηγητής με τριετή θητεία στην τότε τακτική έδρα τής Πατρολογίας μετ' άναγνώσεως πατερικών έργων. Τακτικός Καθηγητής εξέλέγη τό 1979.

Παράλληλα πρός τά άύστηρως έπιστημονικά, συγγραφικά και διδακτικά καθήκοντά του προσέφερε τις ύπηρεσίες του σέ πολλούς παρεμφερείς φορείς. Δειγματοληπτικά άναφέρω: Τό 1965 εξέλέγη μέλος τής Έπιτροπείας τού Πανεπιστημιακού ναού τής Καπνικαρέας, όπου ύπηρετήσε χωρίς διακοπή επί 35 έτη και μάλιστα άπό τό 1997 μέχρι τό 2000 ως μέλος τής Έφορείας τού ιεροϋ ναού. Συμμετέσχε σέ διάφορες έπιτροπές, συνέδρια και θεολογικούς διαλόγους. Δίδαξε σέ διάφορες σχολές, έκπαιδευτικούς φορείς και ιδρύματα εκτός πανεπιστημίου και πραγματοποιήσε διαλέξεις σέ πολλές πόλεις έντός και εκτός Ελλάδος.

Τό πλουσιότατο έπιστημονικό συγγραφικό έργο τού Στυλ. Παπαδοπούλου άνταποκρίνεται πλήρως στις ύψηλές άπαιτήσεις και τις άύστηρες προδιαγραφές τής έπιστημονικής έρευνας σέ διεθνές επίπεδο. Η άλήθεια αυτή δέν άκυρώνει μιά άλλη έκφρασή της. "Οτι δηλαδή τμήμα τού ευρύ-

τατου συγγραφικού του έργου καλύπτει θεολογικές άνάγκες και πνευματικές άναζητήσεις μεγάλου, σχεδόν όλόκληρου τού πληρώματος τής Έκκλησίας, άνεξαρτήτως ήλικίας και μορφωτικού επιπέδου. Η συγγραφική παραγωγή τού Στυλ. Παπαδοπούλου έχει ως άφετηρία της τόν 2ο αιώνα και φθάνει μέχρι την έποχή μας.

Η ειδολογική κατανομή/όμαδοποίηση τών έργων τού εκλιπόντος, την όποία θά σās παρουσιάσω με τίτλους πιό κάτω, μαρτυρεί βαθιά γνώση και λεπτή οικειότητα με την Πατερική Θεολογία και Έρμηνευτική, άνετη προσέγγιση και σεβασμό τών κειμένων, νηφαλιότητα, όρθόδοξο φρόνημα, λιπαρή γνώση όλων τών μορφών και δομών τής έλληνικής γλώσσας, βαθιά έντύρφωση και λεπτό αίσθημα δικαίου τών θύραθεν πηγών (κλασικών, μετακλασικών, λατινικών κ.λπ.), πλούσια φιλοσοφική προπαιδεία, εύαισθησία, άκρίβεια και ήθος στην κριτική έπιβεβαίωση, σεβασμό στην αντίθετη άποψη και, σέ κάθε περίπτωση, πλουσιότατη χρήση τών πηγών και άνάλογη βιβλιογραφική στήριξη. Ο Στυλ. Παπαδόπουλος ως πατρολόγος προσπάθησε άπό τη δική του όπτική γωνία νά προσφέρει τό άγαθό τού θεολογικού όλου σέ έναν κόσμο πού, ένω πασχίζει νά άποδείξει ότι παγκοσμιοποιείται και άρα ένοποιείται, την ίδια στιγμή έπιβεβαιώνει εμπράκτως την έπικρατούσα σύγχυση, την άποσπασματικότητα και άντιφατικότητα του σέ όλες σχεδόν τις έπιμέρους εκφάνσεις του και όχι μόνο στόν χώρο τής οικονομίας.

Ίδού, λοιπόν, οι έπιμέρους ένότητες τού συγγραφικού έργου τού φίλου και συναδέλφου, πού σήμερα πορεύεται την μακαριάν όδόν πρός τόν τόπον τής άναπαύσεώς του:

- *Συστηματικά έγχειρίδια*. Άναφερόμαστε στους τρεις όγκώδεις τόμους τής

Πατρολογίας. Ἀριθμοῦν περίπου 2.100 σελίδες.

– *Κριτικά-Γραμματολογικά*. Πρόκειται γιὰ κριτική καὶ γραμματολογική ἐξέταση τῶν πηγῶν.

– *Θεολογικοκριτικά καὶ φιλολογικοκριτικά Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων*. Πρόκειται γιὰ τὴν πολυπληθέστερη ὁμάδα ἐργασιῶν τοῦ Στυλ. Παπαδοπούλου.

– *Ἐκκλησιολογικά*. Ἡ θεολογία τῶν Πατέρων ἀποτελεῖ τὴ βάση τῶν ἐκκλησιολογικῶν ἐνδιαφερόντων τοῦ κοιμηθέντος καθηγητοῦ.

– *Ἀγιολογικά-Νεομάρτυρες*. Ἀξίζει νὰ ἀναφέρουμε ὅτι ὁ Στυλ. Παπαδόπουλος ἀσχολήθηκε ad hoc μὲ τὸ θέμα τῆς διακήρυξης τῆς ἀγιότητος τῶν Ἁγίων.

– *Μοναχισμός*.

– *Ἀφηγηματικὲς βιογραφίες*. Στὸν χῶρο τῆς ἀφηγηματικῆς βιογραφίας ὁ Στυλ. Παπαδόπουλος ὑπῆρξε πράγματι ρηξικέλευθος, γιὰτὶ θέτει ὡς προϋπόθεση κάθε βιογραφίας προγενέστερη αὐστηρὴ ἔρευνα.

– *Σύγχρονα προβλήματα*. Ἀναφέρω σ' αὐτὴν τὴν ἐνότητα μόνο ἓνα ἔργο του: “Ὁρθοδοξία καὶ Ἑλληνισμός. Πορεία στὴν τρίτη χιλιετία”.

– *Συλλογικοὶ τόμοι Πρακτικῶν Συνεδρίων ἢ Τιμητικοὶ τόμοι*. Πρόκειται γιὰ τόμους τῶν ὁποίων ὁ Στυλ. Παπαδόπουλος εἶχε καὶ τὴν ὀργάνωση καὶ τὴν εὐθύνη.

– *Δημοσιεύσεις γενικοτέρου ἐνδιαφέροντος καὶ προβληματισμοῦ*. Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ καθηγητοῦ Στυλ. Παπαδοπούλου γιὰ τὴ φιλοσοφία, τὴν ἠθική, τὸν σύγχρονο κοινωνικὸ προβληματισμὸ καὶ τὰ λοιπὰ μεγάλα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει διαχρονικὰ ἢ ἀνθρωπότητα στὸ σύνολό της ἀποτυπώνεται μὲ τρόπο υπεύθυνο σ' αὐτὴν τὴν ἐνότητα.

Τὸ σύνολο τῶν πάσης φύσεως δημοσιευμάτων τοῦ Καθηγητῆ Παπαδοπούλου υπερβαίνει τὰ 550.

Κλείνοντας τὸν σύντομο λόγο μου πρὸς ἓναν ἀκριβὸ φίλο, ὁ ὁποῖος ἀναχώρησε ὀριστικὰ ἐκ τῶν προσκαίρων, ἐπιτρέψτε μου νὰ προσθέσω: Ἡ προσήλωση τοῦ Στυλ. Παπαδοπούλου στὸν χῶρο τῆς ὀρθόδοξης πνευματικότητας καὶ τῆς νηπτικῆς θεολογίας, ἡ πλούσια ἀναφορά του στὸν ἀναχωρητικὸ καὶ κοινοβιακὸ μοναχισμό, οἱ μονογραφίες του, τὰ ιστορικοκριτικά καὶ ιστορικογραμματολογικά ἔργα του, ἡ υπεύθυνη, κατὰ τὴν κρίση μου, ἔγκυρη καὶ λεπτὴ ἐνασχόλησή του μὲ τὸ θέμα τῆς γλώσσας, ὁ τρόπος προσέγγισης τῶν σύγχρονων προβλημάτων μέσα ἀπὸ τὸ πρίσμα τοῦ ἀγιοπατερικοῦ λόγου, ἡ διοργάνωση συνεδρίων Πατερικῆς θεολογίας, ἡ συμμετοχή του στὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ μὲ εἰσηγήσεις σὲ συνέδρια καὶ λοιπὲς συνάξεις πολλῶν ἱερῶν Μητροπόλεων ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ ἀνάλογη συμμετοχή του σὲ ἐκκλησιαστικὸν ἐπιστημονικὸν φορεῖς στὸ ἐξωτερικόν, ὅλα αὐτὰ πιστοποιοῦν τὸ στίγμα τοῦ ἐπιστημονικοῦ, τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ καὶ, κυρίως, τοῦ θεολογικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἠθους, τῆς εὐθύτητας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς θεολογικῆς κατάρτισης καὶ ἐμβέλειας τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ δασκάλου καὶ θεολόγου Στυλ. Παπαδοπούλου*.

Νικόλαος Ἐμμ. Τζιράκη

Ἄμ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

* Περισσότερα στοιχεῖα περὶ τὴν ἐργοβιογραφία καὶ λοιπὴ δράση τοῦ κοιμηθέντος καθηγητοῦ μπορεῖ νὰ βρεῖ ὁ ἀναγνώστης στὸ ἄρθρο τοῦ Νικολάου Ἐμμ. Τζιράκη, «Στυλιανὸς Γεωργίου Παπαδόπουλος», *Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*, τόμ. ΛΗ', Ἀθῆναι 2003, σσ. 7-74.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012: ΑΘΗΝΑ. Ἐορτασμός στίς 6 τοῦ μηνός τῆς μνήμης τοῦ ἱεροῦ Φωτίου προστάτη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Με λαμπρότητα ἐορτάστηκε καί ἐφέτος ἡ μνήμη τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Μεγάλου, Προστάτου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὸ πρωὶ τελέστηκε στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Πεντέλης ὁ Ὁρθοξὸς καὶ ἡ Θεία Λειτουργία, Ἱεουργοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου μετὰ δύο Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Νεκταρίου καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Σεραφεῖμ. Παρέστησαν ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας στὴν Ἀθήνα, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀκκρας κ. Γεώργιος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μιχαλόβτσε κ. Γεώργιος (τῆς Ἐκκλησίας τῆς Τσεχίας), οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Ἀλέξανδρος, Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, Γλυφάδας κ. Παῦλος, Ἐδέσσης κ. Ἰωήλ, Θήρας κ. Ἐπιφάνιος, Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Ἱερόθεος, Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστομος, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παῦλος, Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβας, Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, Κορίνθου κ. Διονύσιος, Ἰλίου κ. Ἀθηναγόρας, Κηφισίας κ. Κύριλλος, οἱ Πανιερώτατοι Μητροπολίτες Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος, Βελεστίνου κ. Δαμασκηνός, Κορωνείας κ. Παντελεήμων, Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννης, οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Νεοχωρίου κ. Παῦλος, Μαραθῶνος κ. Μελίτων, Ναζιανζοῦ κ. Θεο-

δώρητος καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἐπίσκοπος Διαυλείας κ. Γαβριήλ. Ἐπίσης παρέστησαν: οἱ Κοσμήτορες τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης κ.κ. Μάριος Μπέγζος καὶ Μιχαὴλ Τρίτος, καθὼς καὶ οἱ Ἑλλογιμώτατοι Πρόεδροι τῶν τεσσάρων Τμημάτων τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης. Μετὰ τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας, στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ποὺ εὑρίσκεται στὸ χῶρο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης, πραγματοποιήθηκε ἡ καθιερωμένη, κατὰ τὴν ἡμέρα αὐτὴ, σύσκεψη τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μετὰ τοὺς Καθηγητὲς καὶ τοὺς λοιποὺς διδάσκοντες στίς Θεολογικὲς Σχολὲς τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης. Τῆς συσκέψεως προέστη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἔναρξη εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Ἡ σημερινὴ ἡμέρα διατηρεῖ ἐξέχουσα σημασία γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας, καθὼς τῆς δίνεται, σὲ σκοτεινοὺς καὶ δεινοὺς καιροὺς, ἡ ἀγαθὴ εὐκαιρία νὰ συνορτάσει καὶ νὰ τιμῆσει μετὰ λατρευτικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἐκδηλώσεως τὴν ἐτήσια σεπτὴ μνήμη τοῦ ἱεροῦ Φωτίου τοῦ Μεγάλου, ἐφόρου καὶ προστάτη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, μιᾶς κορυφαίας πνευματικῆς, πανορθόδοξης καὶ διαχρονικῆς ἐκκλησιαστικῆς φυσιογνωμίας. Ὁ Μέγας Φώτιος ἔλαμψε ἀκριβῶς μετὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς σοφίας καὶ τῆς διορατικότητάς του σὲ μίαν ἄκρως κρίσιμη, ἀνήσυχη καὶ ταραχώδη ἐποχὴ στὴν ἱστορία τοῦ Βυζαντίου, κατὰ τὴν ὁποία ἡ αὐτοκρατορία ἀναζητοῦσε διέξοδο στὴν γεωγραφικὴ καὶ πνευματικὴ τῆς συρρίκνωση. Ὁ φωτισμένος Ἱεράρχης εἶχε τὸ θεῖο χάρισμα νὰ ἀναδειχθεῖ ἀντάξιος τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν προσδοκιῶν τῆς ἐποχῆς του. Χάρη στὴ διαυγὴ σκέψη του ἀνταποκρίθη-

κε έμπνευσμένα στίς ιστορικές προκλήσεις τών καιρών: Με τὸ πρωτοποριακὸ καὶ οἰκουμενικὸ πνεῦμα τών ἱεραποστολῶν δι-εύρυνε τὰ ὅρια ἐπιρροῆς τοῦ κράτους καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξυψώθηκε σὲ πανορ-θόδοξο σύμβολο, ἐνῶ μετὰ τὸ θεολογικὸ καὶ ἀνθρωπιστικὸ του ἔργο ἐνίσχυσε τὰ πνευ-ματικὰ θεμέλια καὶ τὴν ἀκτινοβολία τοῦ ὀρθοδόξου πολιτισμοῦ...».

Θέμα τῆς ἐφετινῆς συσκέψεως ἦταν: «Ἡ κρίση τῆς σύγχρονης κοινωνίας καὶ ἡ ἐκκοσμίκευση τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακο-νίας». Εἰσηγητὴς ἦταν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστο-μος, Καθηγητὴς τοῦ Τμήματος Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Παραμβάσεις ἔκαναν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Κερκύρας κ. Νεκτάριος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος, Ἐδέσσης κ. Ἰωήλ, Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρυσόστο-μος, καθὼς καὶ οἱ Ἐλλογιμώτατοι κ.κ. Μι-χαὴλ Τρίτος, Εὐάγγελος Θεοδώρου, Ἀπό-στολος Νικολαΐδης, Χρῆστος Βούλγαρης, Θεόδωρος Γιάγκου, Νικολίτσα Γεωργο-πούλου, Χρυσόστομος Σταμιούλης. Ὁ Μα-καριώτατος ἔκλεισε τὴν ὄλη ἐκδήλωση, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τόσο τὸν Εἰσηγητὴ ὅσο καὶ τοὺς συνέδρους. (Δελτίο Τύπου Ἱερᾶς Συνόδου).

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: ΚΥΠΡΟΣ. Σύναξη Ὁρθοδό-ξων Προκαθημένων τῆς Μέσης Ἀνατο-λῆς. Στὴ συνέχεια παραθέτουμε τὸ σχε-τικὸ ἀνακοινωθέν.

Μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρ-χιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομου, στὰ πλαίσια τῆς μέριμνας τών Προεβυ-γενῶν Πατριαρχείων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύ-πρου γιὰ τοὺς πιστοὺς τους, ἔφθασαν σή-μερα, 27 Μαρτίου 2012, στὴν Κύπρο οἱ

Μακαριώτατοι Πατριάρχες, Ἀλεξανδρεί-ας κ.κ. Θεόδωρος, Ἀντιοχείας κ.κ. Ἰγνά-τιος καὶ Τεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος, γιὰ νὰ συμμετάσχουν στὴν Σύναξη τών Προ-καθημένων τών Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, προκειμένου νὰ ἐξετάσουν τὴν κατάσταση τών Χριστιανῶν στὴν περιοχὴ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ προκειμένου νὰ ἐξεύρουν τρόπους συμπαράστασης, ἐνίσχυσης καὶ ὑποστήριξης τών Χριστιανῶν, ὥστε νὰ κα-ταστεῖ δυνατὴ ἡ ἐπιβίωσή τους στίς πατρο-γονικὲς τους ἐστίες.

Ἡ Σύναξις αὐτὴ τών Προκαθημένων ἀποσκοπεῖ στὴν περαιτέρω ἐνίσχυση τών δεσμῶν μεταξὺ τών Ὁρθοδόξων Ἐκκλη-σιῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, στὴν καλύτερη συνεργασία μεταξὺ τους, στὴ σύσφιξη τών σχέσεων μετὰ ὅλους τοὺς Χριστιανούς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, καθὼς καὶ στὴν ἀνάπτυ-ξη ἀρμονικῶν καὶ φιλικῶν σχέσεων μεταξὺ τών Ἀβρααμικῶν Θρησκειῶν. Ἐπιπλέον, μέσῳ τῆς Ὁρθόδοξου Συνάξεως οἱ Ἐκ-πρόσωποι τών Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, θὰ μποροῦν νὰ ἔ-χουν συναντήσεις καὶ συζητήσεις, ἀναζη-τώντας ἀπαντήσεις σὲ πολλὰ καὶ σημα-ντικὰ θέματα ποὺ σχετίζονται μετὰ τὴ Χρι-στιανικὴ παρουσία στὴ Μέση Ἀνατολή.

Οἱ Προκαθημένοι τών Ἐκκλησιῶν συζή-τησαν, ἀκόμη, τίς προκλήσεις ποὺ ἀντιμε-τωπίζει ἡ περιοχὴ ὑπὸ τὸ φῶς τών πολι-τικῶν καὶ κοινωνικο-οικονομικῶν ἀλλα-γῶν ποὺ ἐξελίσσονται σήμερα στὴν εὐρύτε-ρη περιοχὴ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τόνι-σαν τὴν ἀνάγκη γιὰ τὴν εἰρηνικὴ ἐπίλυση ὅλων τών συγκρούσεων, μέσῳ τοῦ ἐποικο-δομητικοῦ διαλόγου. Οἱ προκαθημένοι πρότειναν τὴ σύσταση μιᾶς ἀποστολῆς προκαθημένων γιὰ νὰ ἐπισκεφθοῦν διάφο-ρα κέντρα λήψεως ἀποφάσεων γιὰ νὰ δια-τυπώσουν τίς ἀνησυχίες τους γιὰ τὴν εἰρή-νη καὶ συμφιλίωση καὶ νὰ ἐνημερώσουν

για την κατάσταση τῶν Χριστιανῶν στή Μέση Ἀνατολή.

Οἱ Μακαριώτατοι Πατριάρχες καί ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου τόνισαν, ἀκόμη, ὅτι δεδομένης τῆς τρέχουσας κατάστασης στή Συρία, ἡ συνάντηση αὐτῆ ἀποκτᾶ ιδιαίτερη σημασία καί υποστήριξαν τήν ἄμεση ἀνάγκη γιά εἰρήνη, ἀσφάλεια καί σταθερότητα.

Υπογράμμισαν, ἐπίσης, ὅτι ἡ Συρία, εἶναι ἕνας τόπος στόν ὁποῖο ἐκκλησίες ὑπάρχουν ἐκεῖ ἀπό τήν αὐγή τοῦ χριστιανισμοῦ, καί συνυπάρχουν μέ τούς μιναρέδες τῶν τζαμιῶν σ' ἕνα μοναδικό συμβολισμό συμβιώσεως, ἀδελφότητος καί ἀμοιβαίου σεβασμοῦ, πού φέρνει τούς ἀνθρώπους μαζί. Οἱ Προκαθημένοι τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπιβεβαίωσαν τήν δέσμευσή τους νά ὑποστηρίξουν ὅλες τίς προσπάθειες καί τίς ἀναγκαῖες πρωτοβουλίες γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς εἰρήνης καί τήν ἐπίτευξη τῶν προσδοκιῶν ὄλων τῶν πολιτῶν τῆς Συρίας.

Ἐπιπλέον στή σύσκεψη συζητήθηκαν οἱ τρόποι κοινῆς δράσης σέ μία σειρά ἀπό προγράμματα πού ἀφοροῦν τῇ νεολαίᾳ τῶν τεσσάρων Ἐκκλησιῶν καί πού θά ὑλοποιηθοῦν σύντομα. Ἐπαναβεβαιώθηκε, ἀκόμη, ἡ δέσμευση τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς τὸ Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν Μέσης Ἀνατολῆς.

Στῇ Σύναξῃ ἐγίνε ἀναφορὰ στή μνήμη τοῦ μακαριστοῦ Πάπα Shenouda III, τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος ἀπεβίωσε στίς 17 Μαρτίου 2012. Οἱ Προκαθημένοι τῶν τεσσάρων Ἐκκλησιῶν ἐξέφρασαν τὰ συλλυπητήριά τους πρὸς τήν Κοπτικὴ Ἐκκλησία καί εὐχήθηκαν σ' αὐτήν νά ἐκλέξει ἀντάξιό διάδοχο.

Ἡ Σύναξις ὁλοκληρώθηκε μέ τήν εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομου, ὁ ὁποῖος εὐχήθηκε στοὺς Προκαθημένους τῶν Πρεσβυγενῶν Πατριαρχειῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καί τὰ χριστεπώνυμα ποιμνιά τους μία εὐλογημένη περίοδο νηστείας γιά νά ὑποδεχτοῦν μέ καθαρὴ καρδιά τὸν Χριστό, ὡς νικητὴ τοῦ θανάτου. Ἡ Α.Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου εὐχήθηκε ἐπίσης εἰρήνη σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους τῆς περιοχῆς καί τοῦ κόσμου. (Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου).

ΜΑΡΤΙΟΣ 2012: ΑΘΗΝΑ.

Στίς 29 τοῦ μηνὸς πραγματοποιήθηκε στήν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τιμητικὴ ἐκδήλωση γιά τὴν προσωπικότητα καί τὸ πολυπλευρὸ ἔργο τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτη Ἀνδριανουπόλεως Δαμασκηνοῦ Παπανδρέου, πρώτου Μητροπολίτη Ἑλβετίας. Στὴν ἐκδήλωση τὴν ὁποία διοργάνωσε ἡ Κοσμητεία τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί ὁ Πρύτανης τοῦ ἴδιου Ἰδρύματος, παρέστησαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Ἱερώνυμος καί πλῆθος Πανεπιστημιακῶν καί κόσμου. Στὸ πλαίσιο τῆς ἐκδήλωσης γιά τὸ ἔργο καί τὴν προσωπικότητα τοῦ μακαριστοῦ Ἱεράρχη μίλησαν ὁ Κοσμητορὸς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, Καθηγητὴς Μάριος Μπέγζος καί οἱ Ἐπίσκοποι Ἀβύδου Κύριλλος καί Διαυλείας Γαβριήλ. Στὴν ἴδια ἐκδήλωση παρουσιάστηκε ἀπὸ τὸν κ. Μπέγζο εἰδικὴ πολυτελής ἔκδοση μέ τίτλο «Δαμασκηνὸς Παπανδρέου, πρῶτος Μητροπολίτης Ἑλβετίας», τὴν ἐπιμέλεια τῆς ὁποίας εἶχε ἡ Δρ. Μαρία Μπροῦν.

Στῇ σύνταξῃ τῶν «Θεολογικῶν Χρονικῶν» συνεργάστηκαν ὁ Νικόλαος Ἀσπροούλης, ἡ Αἰκατερίνη Τσαλαμπουνη, ἡ Βασιλικὴ Σταθοκώστα, ὁ ὄμ. Καθ. Νικόλαος Τζιζράκης καί ὁ Δημήτριος Πάλλης.